

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ЮРИЙ ГАГАРИН” – СМОЛЯН
4700, гр. Смолян, ул. „Георги Кирков”, № 10, тел: 0301/ 6-97-43
e-mail: petoou_sm@abv.bg

УТВЪРДИЛ:.....

Директор:
/И. Дюлгерова/

УЧИЛИЩЕН ПЛАН
ЗА ГРАЖДАНСКО, ЗДРАВНО, ЕКОЛОГИЧНО И
ИНТЕРКУЛТУРНО ОБРАЗОВАНИЕ

ЗА УЧЕБНАТА 2023 – 2024 година

1. Общи положения

Съгласно чл. 15, ал. 4 на *Наредба № 13 от 21. 09. 2016 г. за гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование*, настоящата програма е институционалната политика за подкрепа и осъществяване на гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование в ОУ “Юрий Гагарин“ за учебната 2023/2024 учебна година.

Съгласно чл. 173, ал.2, т.5 от Правилника за дейността в ОУ “Юрий Гагарин“ програмата се изготвя за период от една година.

Съгласно чл. 173, ал.3, от Правилника за дейността на ОУ “Юрий Гагарин“ училищната програма е приета на ПС с Протокол №10 от 12.09.2023 г.

2. Същност:

- Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са взаимосвързани и формират интердисциплинарен комплекс, насочен към придобиване на социални, граждански и интеркултурни компетентности и на компетентности, свързани със здравето и поддържането на устойчива околна среда.
- Гражданското образование е насочено към формиране на гражданско съзнание и граждански добродетели и е свързано със знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина и с умения и готовност за отговорно гражданско поведение.
- Здравното образование е насочено към развитие на умения за създаване или поддържане на здравословен стил и условия на живот и за доброволното адаптиране към поведение, благоприятстващо здравето.
- Екологично образование е насочено към формиране на екологична култура, екологично съзнание и екологично поведение в тяхната взаимна връзка с оглед познаване на екологичните закони, защита, подобряване, управление и разумно използване на природните ресурси, както и опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
- Интеркултурното образование е насочено към усвояване на знания за различни измерения на културните идентичности и за основни характеристики на интеркултурните отношения, формиращо позитивно отношение към разнообразието във всички области на човешкия живот, както и умения и нагласи за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

3. Цели:

1. Усвояване на социални знания и умения за отстояване на правата, изпълнение на задълженията и поемане на отговорности като членове на обществото:

1.1 Да ангажира „свободното“ време на учениците в училище по жизнено

важни за тях въпроси, които в една или друга степен не се изучават по учебните предмети от учебния план.

1.2. Да се формира у учениците гражданско съзнание и граждански добродетели, знания за устройството на демократичното общество, за правата и задълженията на гражданина, умения и готовност за отговорно гражданско поведение.

1.3. Учениците да придобият знания за различни аспекти на здравето - здравословния начин на живот; сексуалните взаимоотношения и евентуалните последици от тях; наркотичните вещества, индивидуалните и социални последици от тяхната употреба и рисковото поведение като цяло.

1.4. Да се формира у учениците положително отношение към личното здраве, собствената индивидуалност, самостоятелния информиран и отговорен избор.

1.5. Формиране на ценностна система у учениците, която да доведе до отговорно поведение към околната среда, разумно използване на природните ресурси, до изграждането на екологична и здравна култура.

1.6. Учениците да усвоят разнообразни социални умения, свързани с общуването, етикецията, вземане на решения, устояване на натиск, справяне с емоциите, решаване на конфликти и проблеми, поемане на отговорност за собственото поведение.

1.7. Разглежданите проблеми в учебната програма да провокират интереса на учениците, което от своя страна да спомогне за тяхното задържане в училище и да гарантира опазването на живота и здравето им.

4. Подходи, начини и форми на осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование:

1. Директорът на училището, с помощта на Педагогическия и на Обществения съвет, разработва политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование.

2. В училищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява във всички възрастови групи: чл.5, ал.1 от Наредба №13:

а/интегрирано в обучението по образователните направления;

б/интегрирано в допълнителни форми на педагогическо взаимодействие;

3. Начините и формите на осъществяване на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование за различните възрастови групи се определят в програмната система на училището, която се разработва по реда и условията на държавния образователен стандарт

4. В училищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява в процеса на придобиването на всички видове училищна подготовка.

5. В училищното образование гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование се осъществява и:

а/ в часа на класа, включително и чрез ученическото самоуправление;

б/ в дейностите по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден;

в/ в рамките на дейностите по обща подкрепа за личностно развитие по реда и при условията на държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

5. Прилагане на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в различните видове училищна подготовка по етапи на образование:

5.1. Прилагане на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в Часа на класа

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в часа на класа освен чрез обучение за придобиване на компетентностите, посочени в рамковите изисквания по чл. 14, ал. 2 от Наредбата за гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование, се осъществява чрез занимания, дейности и проекти по тематични области, свързани с:

1. Патриотичното възпитание и изграждането на националното самочувствие;
2. Толерантността и интеркултурния диалог;
3. Финансовата и правната грамотност, в т.ч. избор на първо работно място;
4. Безопасността и движението по пътищата;
5. Защитата на населението при бедствия и аварии и оказване на първа помощ;
6. Превенция на насилието, справяне с гнева и агресията и мирно решаване на конфликти;
7. Превенция на тероризма и поведение при терористична заплаха;
8. Превенция и противодействие на корупцията.

Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в часа на класа се осъществява и чрез дейности за последователно развитие на класа като общност и за ученическо самоуправление на ниво паралелка, клас и училище.

Разпределението на тематичните области ал. 1 в часа на класа по класове и като минимален задължителен брой часове е посочено в приложение № 5. (чл. 11 ал. 3 от Наредба № 13)

За организацията и съдържанието на часа на класа класният ръководител разработва, а директорът утвърждава годишен план в срокове и по ред, определени в правилника за дейността на училището и при съобразяване с разпределението на тематичните области по ал. 1 и приложение № 5.

В годишния план по ал. 5 се определя броят на часовете по теми и дейности според интересите и възрастта на учениците и с тяхно участие.

За изпълнение на училищната стратегия и училищните политики Педагогическият съвет определя приоритетни тематични области съобразно спецификата на общността, средата, интересите и възрастовите особености на учениците включващи демократични училищни практики като:

- училищен ученически парламент и/или други форми на ученическо представителство и самоуправление;
- доброволчески дейности във и извън училище;
- поддържане на училищни медии с активното участие на учениците (вестници, радио, списания, уебсайтове);
- осигуряване на форми и места за изразяване на мнения и предложения по училищния живот от страна на учениците;
- училищни кампании, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда и пр.;
- празничен календар на етносите;
- екологичен календар с международните дати, свързани с опазването на околната среда;
- развиване на младежкото лидерство;
- форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията;
- разработване на училищни проекти.

Обучението по отделни тематични области в часа на класа може да се осъществява от гост-лектори от съответните компетентни институции, от неправителствени организации или от общественици в присъствието на класния ръководител.

Прилагане на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в групите за целодневна организация на учебния ден:

1. Гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование в дейностите по интереси в рамките на целодневна организация на учебния ден се осъществява от учителя в групата за целодневна организация на учебния ден чрез дейности и проекти, свързани с интердисциплинарния комплекс.

2. Времето за дейности по гражданско, здравно, екологично и интеркултурно образование може да се разпределя за групата равномерно през цялата учебна година или модулно в даден период от учебната година.

Дейности за развитие на компетентностите на педагогическите специалисти и обмен на добри практики

1. Работа в методическите обединения;
2. Вътрешно-училищна квалификация;
3. Квалификация на педагогическите специалисти;
4. Споделяне на добри практики.

Дейности на ученическото самоуправление

За изпълнение на училищната стратегия и училищните политики Педагогическият съвет може да определя приоритетни тематични области

съобразно спецификата на общността, средата, интересите и възрастовите особености на учениците, включващи демократични училищни практики като:

- училищен ученически парламент и/или други форми на ученическо представителство и самоуправление;
- доброволчески дейности във и извън училище;
- поддържане на училищни медии с активното участие на учениците (вестници, радио, списания, уебсайтове);
- осигуряване на форми и места за изразяване на мнения и предложения по училищния живот от страна на учениците;
- училищни кампании, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда и пр.;
- празничен календар на етносите;
- екологичен календар с международните дати, свързани с опазването на околната среда;
- развиване на младежкото лидерство;
- форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията;
- разработване на училищни проекти.

Ритуализация на училищния живот

Училищните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование са насочени към изграждане и поддържане на демократична училищна организационна култура, която насърчава спазването на споделени правила, процедури, традиции и колективни ценности .

Неизменна част от училищните политики са :

1. Определянето на училищни ритуали
2. Изборът на:
  - а) училищна униформа и/или знаци и символи;
  - б) училищен химн.

3. Възпитаването в трайни навици за отдаване на почит и израз на националното самосъзнание чрез изслушване на националния химн в тържествени за държавата и училището моменти и поставяне на националния флаг на фасадата на училището

Училището има етичен кодекс на училищната общност, който се приема от представителите на Педагогическия съвет, Обществения съвет , Настоятелството и на ученическото самоуправление по ред, определен в правилника за дейността на училището.

Етичният кодекс се изготвя по достъпен и разбираем за учениците начин и се поставя на видно място в училищната сграда. Етичният кодекс се публикува на интернет страницата на училището.

Училищните политики за подкрепа на гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното образование включват и подкрепа на инициативността и участието на учениците чрез подходящи за възрастта им включващи демократични практики като:

1. участие в различни форми на ученическо самоуправление и представителство;
2. организиране на доброволчески дейности във и извън училище;
3. поддържане на училищни медии с активното участие на учениците (вестник и интернет страници и др.);
4. организиране на училищни кампании, подкрепящи здравето, толерантността, социалната чувствителност, правата на човека, опазването на околната среда и пр.;
5. организиране на училищни празници и събития съобразно календара на световните, международните, европейските, националните, общинските, местните, професионалните и културните дати и празници;
6. организиране на обучения на връстници от връстници;
7. развиване на младежкото лидерство;
8. участие в клубове и неформални групи по интереси;
9. реализиране на форми на посредничество, решаване на конфликти, превенция на агресията;
10. въвеждане на практиката на ученици-наставници за превенция на конфликти, отпадане от училище и др.;
11. проучване на мненията, нагласите и очакванията на учениците относно процеса и съдържанието на училищното образование и предложения по училищния живот;
12. насърчаване на информалното учене на територията на училището за научаване чрез правене извън часовете за формално образование и неформално обучение.

Училището организира свои училищни чествания и ритуали в следните случаи:

Откриване на учебната година, честване на празника на училището, денят на българската просвета и култура и на славянската писменост, национални и регионални празници и чествания.

Дейности за подкрепа на мултикултурна среда

- Да не се допуска в училище деление на етническа основа между учениците в една паралелка;
- Да се отбелязват празниците на отделните етноси;
- Да се работи за толерантност между децата, представители на отделни етнически групи.

Работа по проекти: „Училищен плод“, „Училищно мляко“, „Занимания по интереси“, „Заедно в изкуствата и спорта“, „Иновации в действие“ и др.

6. Екип за реализиране на програмата:

Председател: Мария Бечева

Членове: Виолета Найденова и Росица Стоянова

Създава се постоянно действащ екип по ред и за срок, определени от Правилника за дейността на училището .

7. Начин на отчитане и индикатори за изпълнението на програмата

Рамковите изисквания за резултатите от обучението по всеки един от елементите на интердисциплинарния комплекс по чл. 3 са определени в Наредба №13, както следва:

1. По гражданско образование - в приложение № 1;
2. По здравно образование - в приложение № 2;
3. По екологично образование - в приложение № 3;
4. По интеркултурно образование - в приложение № 4.

Учителите по своя преценка използват, комбинират и адаптират рамковите изисквания за резултатите от обучението съобразно проучените интереси и потребности на учениците.

7. План на дейностите за изпълнение на целите на програмата

№	Наименование на дейностите	Вид и кратко описание на дейността (изложба, конкурс, спортен празник, викторина, игри, състезание, открит урок, дейност на ученическия съвет, час на класа, проектна дейност и др.)	Време на провеждане	Отговорник/ екип за реализиране на дейностите	Участници - прогнозен брой (ученици – вкл. и ученическия съвет, учители, родители, др.)
Гражданско образование:					
1	Учебната, извънкласната, извънучилищната дейност.	дейност	през учебната година	Класни ръководители	учители, родители и ученици
2	Спазване на Правилника за дейността на училището.	дейност	през учебната година	Директор, Класни ръководители	учители и ученици
3	Спазване на Правилника за осигуряване на безопасни условия на възпитание, обучение и труд.	дейност	през учебната година	Директор	ученици
4	Избор на ученически и родителски съвети.	дейност	м.септември, 2022г.	Класни ръководители	класни ръководители, ученици и родители.
5	Избор на Ученически парламент.	дейност	през учебната година	Класни ръководители, ученически съвети	класни ръководители, ученици
6	Честване на всички	дейност	през учебната година	Класни ръководители	класни ръководители, ученици

<p>7</p> <p>национални и училищни празници.</p> <p>Запознаване и спазване на задължителните символи на Р.България и българското училище (национално и училищно знаме, държавен химн, герб, език, конституция и др.)</p> <p>8.</p> <p>Изграждане на система за сътрудничество на родители, училищно настоятелство, културни институции, фирми, организации и др., имащи отношение към възпитанието на младите хора.</p>	<p>дейност</p> <p>дейност</p>	<p>през учебната година час на класа</p> <p>през учебната година час на класа</p>	<p>Класни ръководители</p> <p>Класни ръководители Учители ЦДО</p>	<p>ученици, родители, институции, организации и др.</p> <p>класни ръководители, ученици</p>
<p>Здравно и екологично образование:</p>				
<p>1</p> <p>Провеждане на здравни беседи с учениците.</p>	<p>дейност</p>	<p>през учебната година, час на класа</p>	<p>Класни ръководители, медицинско лице.</p>	<p>ученици</p>
<p>2</p> <p>Разглеждане на здравни теми в часа на класа - сексуална култура, наркомания, алкохолизъм, здравословен начин на живот и др.</p>	<p>дейност</p>	<p>през учебната година, час на класа</p>	<p>Класни ръководители, медицинско лице.</p>	<p>ученици</p>
<p>3</p> <p>Мероприятия за озеленяване и интериора на училището и</p>	<p>дейност</p>	<p>месец април 2023г.</p>	<p>Класни ръководители</p>	<p>учители, ученици</p>

	<p>училищните дворни площи.</p> <p>4 Мероприятия за почистване на училищните площи и района около училището</p> <p>5. Отбелязване на Деня на Земята.</p> <p>6. Отбелязване на Международния ден за опазване на околната среда.</p> <p>7. Видеофилми на здравна и екологична тематика.</p> <p>8. Провеждане на туристически походи и екскурзии.</p>	<p>дейност</p> <p>проектна дейност</p> <p>дейност</p> <p>дейност</p> <p>дейност</p>	<p>24-28 април 2023г.</p> <p>24 април 2023г.</p> <p>06.06.2023г.</p> <p>през учебната година</p> <p>през учебната година</p>	<p>Класни ръководители</p> <p>Класни ръководители</p> <p>Класни ръководители</p> <p>Класни ръководители</p> <p>Класни ръководители</p>	<p>учители, ученици</p> <p>ученици – вкл. и ученически съвет, учители, родители</p> <p>учители, ученици</p> <p>учители, ученици</p> <p>учители, ученици</p>
	<p>Интеркултурно образование:</p> <p>1 Провеждане на беседи, свързани със създаване на климат за сътрудничество на етническите и културните групи в класа в часа на класа.</p> <p>2 Създаване на мултикултурни общности (състави, отбори, екипи), за да се подобрят междугруповите отношения.</p> <p>Организиране на изложби,</p>	<p>дейност</p> <p>дейност</p>	<p>през учебната година, час на класа</p> <p>през учебната година</p>	<p>Класни ръководители</p> <p>Класни ръководители, учители</p>	<p>учители, ученици</p> <p>учители, ученици</p>

И
РИК

<p>посветени на обичаите и традициите на различните етноси.</p> <p>Провеждане на спортни празници и турнири.</p>	<p>изложби</p> <p>дейност</p>	<p>май 2023г.</p> <p>през учебната година</p>	<p>Класни ръководители, учител по ИИ</p> <p>Класни ръководители, учител по ФВС</p>	<p>ученици, родители, учители</p> <p>учители, ученици</p>
<p>3</p>				
<p>4</p>				